

Як перевірити добросовісність політика / чиновника

Цей розділ буде корисним журналістам, активістам і громадянам, які хочуть перевірити добросовісність чиновника, політика чи кандидата на певну посаду. Завдяки відкритим даним ви зможете дізнатися, чи підпадала людина під люстрацію або чи була засуджена за корупційні правопорушення.

Міністерство
цифрової трансформації
України

1 / Відкриті дані	03
2 / Що можна знайти за допомогою цих даних	05
3 / Як перевірити, чи була особа звільнена за законом про люстрацію	07
4 / Як дізнатися, що людина була засуджена за корупційні злочини	09
5 / Сервіси на основі відкритих даних	11

У 2014 році в Україні ухвалили [Закон «Про очищення влади](#), згідно з яким під люстрацію підпадали топпосадовці часів президентства Віктора Януковича. Зокрема, керівництво органів внутрішніх справ, судді та прокурори, що займалися переслідуваннями учасників Революції гідності та фабрикацією справ політичних в'язнів. Також сьогодні його дія поширюється на людей, які працювали на керівних посадах в органах Комуністичної партії СРСР або союзних республік СРСР, співпрацювали з органами КДБ чи іноземними спецслужбами. Інформацію про осіб, які підпадають під люстрацію, можна знайти у спеціальному реєстрі – Єдиний державний реєстр осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади». Володільцем реєстру є Міністерство юстиції.

[Єдиний державний реєстр осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади»](#)

А у Єдиному державному реєстрі осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, ви знайдете інформацію про посадовців, які були засуджені за хабарництво, зловживання службовим становищем, незаконне збагачення та інші корупційні правопорушення. Його наповненням займається Національне агентство з питань запобігання корупції.

[Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення](#)

Також для перевірки доброчесності чиновника/політика та його родичів вам знадобляться судові дані – списки справ, призначених до розгляду, та реєстри судових рішень. За допомогою них ви можете перевірити, чи не оскаржив посадовець результатів люстраційної перевірки через суд, а також дізнатися подробиці про те, яке саме правопорушення вчинила особа, дані про яку внесені до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення. Їхнім розпорядником є Державна судова адміністрація.

- Список справ, призначених до розгляду
- Єдиний державний реєстр судових рішень за 2021 рік
- Єдиний державний реєстр судових рішень за 2020 рік
- Єдиний державний реєстр судових рішень за 2019 рік
- Єдиний державний реєстр судових рішень за 2018 рік
- Єдиний державний реєстр судових рішень за 2017 рік
- Єдиний державний реєстр судових рішень за 2016 рік

Зверніть увагу! Реєстр судових рішень публікується окремими наборами за кожен рік. Вище наведені посилання на дані – лише за останні п'ять років. Решту відомостей до 2006 року ви можете знайти на сторінці [Державної судової адміністрації](#) на порталі відкритих даних.

Перевірити, чи потрапляв посадовець або хтось із його родичів чи оточення під люстрацію.

Чиновникам, які були звільнені за законом про очищення влади, заборонено обіймати посади державної служби та в органах місцевого самоврядування протягом 10 років. Проте часом трапляються випадки, коли вони оскаржують обмеження і влаштовуються працювати до держорганів. Зокрема, у червні 2020 року «Слідство.Інфо» [з'ясувало](#), що керівну посаду в Офісі Генпрокурора обійняв Вадим В., який раніше був люстрований, але поновився через суд. А від 2024 року, коли спливе термін люстраційних обмежень, інші експосадовці також матимуть змогу повертатися на держслужбу.

Люстрованим може виявитися і хтось із близького оточення посадовця, що може вказувати на потенційні корупційні зв'язки між ними. Так, наприклад, журналісти Bihus.Info підготували [матеріал](#) про чиновників, які могли легалізувати кошти, отримані корупційним шляхом, пояснюючи їх подарунками від своїх родичів. Одним із його фігурантів був Олег Б., тодішній голова однієї з районних податкових Києва. Він отримав 4 млн гривень у подарунок від свого батька Ігоря Б., що також тривалий час працював на державній службі та був звільнений за законом про очищення влади. Його офіційними доходами не пояснювався ані мільйонний подарунок синові, ані нерухомість, яку він сам придбав після люстрації.

Перевірити, чи був посадовець або хтось із його оточення раніше засуджений за корупцію, і дізнатися подробиці справи.

Посадовці, засуджені за корупційні правопорушення, зазвичай отримують значно менші строки заборони перебувати на державній службі, аніж люстровані. Тому людей із судимістю за корупцію часом можна зустріти не лише серед родичів, а й у числі самих чиновників. Наприклад, у 2018 році журналісти Bihus.Info [розповідали](#) про працівника міграційної служби Юрія Б., який був засуджений за хабар, а після закінчення строку дії обмеження навіть пішов на підвищення.

3 / Як перевірити, чи була особа звільнена за законом про люстрацію

07

Зайдіть у [люстраційний реєстр](#) і введіть пошуковий запит.

Дані у реєстрі можна шукати як за повним ПІБ людини, так і просто за прізвищем та ім'ям. Також радимо перевіряти інформацію за прізвищем – таким чином можна з'ясувати, що під люстрацію потрапив і хтось із близьких родичів особи, яка вас цікавить. Наприклад, рідний брат вищезгаданого фігуранта розслідування Bihus.Info Ігоря Б. теж був звільнений із митниці за законом про очищення влади.

Ознайомтеся з інформацією із картки.

У ній буде вказане ПІБ люстрованої особи, місце роботи та посада на час звільнення і строк, протягом якого вона не може працювати на державній службі. Інформація у пункті «Відомості про результати перевірки», на жаль, не уніфікована – тут може бути зазначений пункт Закону «Про очищення влади», дія якого поширюється на цю людину, назва документу про її звільнення або коротенька фабула щодо того, чим ця особа «провинилася».

Перевірте, чи не оскаржила особа люстраційних обмежень у суді.

Інколи трапляються випадки, коли експосадовець оскаржує своє звільнення і заборону працювати на держслужбі через суд, але інформація про нього не видалена із люстраційного реєстру. Тому ці дані завжди необхідно додатково перевіряти.

Для цього зайдіть на сайт «Судова влада України», оберіть розділ «Справи» і в ньому клікніть на пункт «Стан розгляду справ» (або просто перейдіть за цим [посиланням](#)). Далі у полі «Сторона по справі» введіть ПІБ особи, щодо якої ви здійснюєте перевірку, і здійсніть пошук. Після цього перед вами відкриється список справ, у яких фігурувала ця особа чи її повні тезки.

Вам необхідно звертати увагу на інформацію в колонках «Сторони спору» та «Предмет позову». Перевірте, чи немає там справи, у якій фігурант позивався до установи, звідки був звільнений, і вимагав визнати звільнення протиправним чи скасувати наказ про звільнення.

Касаційний адміністративний суд	826/18037/14 Касаційна скарга	K/9901/59384/18	16.08.2018	головуючий суддя: Смокович М.І.; суддя-доповідач: Смокович М.І., суддя-учасник колегії: Бевзенко В.М., суддя-учасник колегії: Данилевич Н.А.	Позивач (Заявник): Веніславський Вадим Володимирович, Відповідач (Боржник): Генеральна прокуратура України, Представник позивача: Василюк Ігор Миколайович, Заявник касаційної інстанції: Василюк Ігор Миколайович	визнання протиправним та скасування наказу №2524-ц від 23.10.2014, поновлення на роботі, стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу	12.09.2018	Відмовлено у відкритті провадження
---------------------------------	----------------------------------	-----------------	------------	--	--	---	------------	------------------------------------

Якщо такий позов є, натисніть на номер справи і оберіть пункт «Судові рішення». Після цього вас переспрямує до усіх рішень у справі у судовому реєстрі. Прочитавши їх, ви зможете дізнатися, чого вимагав позивач, ознайомитися із доводами сторін і побачити, на чий бік став суд.

4 / Як дізнатися, що людина була засуджена за корупційні злочини

09

Зайдіть у [реєстр корупціонерів](#) і введіть пошуковий запит.

Якщо ви шукаєте інформацію щодо конкретної особи, вам необхідно ввести її ПІБ і здійснити пошук. Також у реєстрі є можливість дізнатися про усіх людей, засуджених за певні корупційні правопорушення. Для цього необхідно обрати номер статті зі списку, що випадає.

Ознайомтеся з інформацією із картки.

У ній буде вказано:

- ПІБ людини, засудженої за корупційне правопорушення;
- її місце роботи, посаду та сферу діяльності на час вчинення злочину;
- короткий опис складу правопорушення та номер статті;
- дати судового рішення та набрання ним законної сили;
- унікальні номери судової справи та судового вироку;
- назву суду, який притягнув фігуранта до відповідальності;
- інколи – короткий опис суті судового рішення (адже доволі часто під час внесення інформації в реєстр цей пункт залишають незаповненим).

Дослідіть деталі справи.

Для цього зайдіть у [Єдиний державний реєстр судових рішень](#). Далі ви можете або прочитати лише основну інформацію у вирокі, або вивчити усі рішення за справою.

- Щоб прочитати лише вирок, скопіюйте інформацію із пункту «Номер судового рішення» у реєстрі корупціонерів, вставте її у поле «Реєстраційний № рішення» у судовому реєстрі та здійсніть пошук. Далі клікніть на номер знайденого документа та ознайомтеся з ним. У вирокі буде викладена вся основна інформація у справі: опис вчиненого правопорушення, докази, свідчення очевидців і рішення суду.
- Щоб знайти всі рішення у справі, скопіюйте інформацію з пункту «Номер судової справи» у реєстрі корупціонерів, вставте її в поле «Справа №» у судовому реєстрі та здійсніть пошук. Із судових ухвал ви можете дізнатися додаткові деталі: про обрання підсудному запобіжного заходу, арешт майна, призначення експертиз, витребування документів тощо.

Зверніть увагу! Часто у реєстрі корупціонерів замість номера судового рішення помилково вказаний номер справи. Номер судового рішення – це восьмизначний цифровий код, а номер справи – набір цифр, розділених слешем («/»), до яких можуть бути додані літери.

Сервіс перевірки фізичних осіб у аналітичній системі [“YouControl”](#)

Перевірка фізичних осіб у люстраційному реєстрі, реєстрі корупціонерів і ще за великою кількістю джерел відкритих даних доступна лише у платних версіях YouControl. Але якщо ви – журналіст або громадський активіст, і система необхідна вам для боротьби з корупцією, ви можете зв'язатися з менеджерами та [отримати](#) безкоштовний доступ.

Якщо у вас уже є доступ до платформи, то залогіньтеся у системі, оберіть у бічному меню пункт «YouControl People» та натисніть «Перевірка». На наступному кроці вам необхідно ввести ПІБ особи, щодо якої ви здійснюєте перевірку, і здійснити пошук. Після цього сервіс перевірить інформацію про неї у понад 20 відкритих реєстрах.

У розділі «Корупціонери» система підтягне дані про те, чи була ця особа засуджена за корупційні правопорушення. Інформація про люстрацію, своєю чергою, міститиметься у пункті «Застосування Закону України «Про очищення влади». Ще однією перевагою платформи “YouControl” є те, що якщо посадовець оскаржив люстраційні обмеження через суд і був видалений із реєстру, вона все одно підтягне дані про нього з позначкою про дату видалення.

Щоб почитати судові рішення про засудження за корупцію або скасування люстрації, вам також не доведеться окремо заходити в інші реєстри. Для цього зазирніть у пункт “Судові справи». Тут є список усіх процесів за участю цієї людини і рішення за ними. Якщо ви зацікавилися якоюсь справою, розгляд якої ще триває, то у розділі «Справи, призначені до розгляду» знайдете дати майбутніх судових засідань, які можна відвідати.

Окрім інформації з люстраційного реєстру, реєстру корупціонерів і судових рішень, за допомогою пошуку за “YouControl” ви зможете дізнатися ще безліч додаткової інформації про людину: список компаній, де її згадують як директора або засновника, подані декларації, дані про балотування на виборах, фінансування особою політичних партій тощо.

Зверніть увагу! Через наявність майже у кожної людини повних тезок і відсутність ідентифікаторів у більшості відкритих реєстрів знайдені дані можуть стосуватися різних осіб, тому до них потрібно ставитися обережно і, за можливості, додатково перевіряти.

Перевірка фізичних осіб у аналітичній системі [“Clarity Project”](#)

«Clarity Project» – безкоштовна аналітична система, за допомогою якої можна перевірити людину за різними джерелами відкритих даних. Для цього знайдіть у меню розділ «Пошук» і оберіть пункт «Особи». Далі у пошуковому полі потрібно ввести ПІБ вашого фігуранта й натиснути кнопку «Шукати».

Інформація про люстрацію та судимість за корупцію міститься у розділі «Безпека». Якщо дані про посадовця вже видалені з люстраційного реєстру, аналітична система підтягне архівні відомості про це, але без позначки, що вони вже не актуальні. Щоб дізнатися повний список справ за участю цієї людини і ознайомитися із судовими рішеннями, вам доведеться окремо скористатися сайтом [«Судова влада»](#) та [реєстром судових рішень](#).

Як працювати із цими джерелами – радимо почитати у розділі [«Як знайти корупцію за допомогою реєстру судових рішень»](#).

Перевірка людини на корупцію за допомогою сервісу “Opendatabot” у месенджерах

Сервіс “Opendatabot” доступний у [Telegram](#), [Facebook Messenger](#), [Skype](#) і [Viber](#). Він популярний серед журналістів, оскільки за допомогою нього зручно шукати інформацію про людей і компанії «в полях», коли під рукою немає комп’ютера. На жаль, він не підтягує даних із люстраційного реєстру, проте має окремий розділ для перевірки на корупцію.

Для цього знайдіть Opendatabot у будь-якому зручному для вас месенджері з-поміж перелічених вище та натисніть кнопку «Шукати». Далі оберіть розділ «Людина», а в ньому – пункт «Корупція». Після цього необхідно ввести ПІБ особи, яка вас цікавить. Коли бот надішле відповідь, натисніть на посилання у пункті «Корупціонери», на наступному кроці – у пункті «Детальніше».

Після цього сервіс покаже вам дату винесення судового рішення, його номер, статтю і місце роботи засудженої людини. Щоб ознайомитися із текстом рішення, натисніть кнопку «Судові рішення». Далі Opendatabot надішле посилання на вирок. Ви можете прочитати основну інформацію у ньому або ж клікнути на «Усі рішення по справі» й додатково дослідити решту документів.